

znej woli mocarstw anglosaskich". Fakt podpisania układu poczdamskiego przez te mocarstwa dr Pünder zignorował, nazywając przejęcie przez Polskę Ziem Odzyskanych „jednostronnym aktem przemocy“.

Granicy wschodniej Niemiec poświęcił obszerny ustęp swego przemówienia na II Kongresie Ludowym przewodniczący SED Otto Grotewohl, stwierdzając, że oddanie Polsce Ziem Odzyskanych dokonane zostało z jednomyślną zgodą 4 mocarstw. Naród niemiecki powinien pojąć, że winę za taki rozwój wypadków ponoszą jego hitlerowscy przywódcy, i nie powinien ulegać podstępom nieodpowiedzialnych podżegaczy, wobec tego, że wedle wypowiedzi drugiej strony naruszenie tych granic oznacza wojnę. „Ameryka leży daleko — powiedział Grotewohl — papierowe deklaracje tych, którzy sami stworzyli swego czasu taki stan rzeczy, nie nam nie pomogą“. W dalszym ciągu

Grotewohl podkreślił konieczność i doniosłość dla Niemiec sąsiedzkich stosunków z Polską.

Za atak na polskie granice zachodnie uważać można wspomniane wyżej zeznania b. kanclerza Wirtha przed trybunałem norymberskim w procesie Kruppa. Teza, że Polska zamierzała zagarnąć Śląsk wspólnie z Czechosłowacją jeszcze przed 1933 rokiem — wysunięta już latem r. ub. w liście b. kanclerza Brüninga do redaktora „Deutsche Rundschau“, omawianym na tym miejscu — ma na celu wytworzenie przekonania, że obecne objęcie w posiadanie Ziem Odzyskanych przez Polskę stanowi jedynie realizację starego planu polskiej agresji, dawniejszego, niż objęcie władzy w Niemczech przez Hitlera, a zatem nie ma nic wspólnego z Hitlerem i rozpętaną przez niego wojną.

Andrzej Józef Kamiński

ZYCIE GOSPODARCZE

Reforma walutowa. Amerykański gubernator wojskowy dla Niemiec gen. Clay oświadczył wobec przedstawicieli prasy w Stuttgarcie, że data wprowadzenia reformy walutowej w Niemczech nie jest jeszcze ustalona. Dodał on, iż w sprawie tej prowadzone są rozmowy w Radzie Kontrolnej, które poczyniły już pewne postępy.

Również lord Pakenham mówił w Oxfordzie na ten temat. Twierdził, że reforma walutowa będzie przeprowadzona w Niemczech w ciągu następnych miesięcy. Jeżeli nie dojdzie w tej sprawie do skutku porozumienie czterech mocarstw, w takim razie zostanie przeprowadzona reforma w samych Niemczech zachodnich. Drzwi na wschód pozostaną tu jednak zawsze otwarte.

Udział Bizonii w planie Marshalla wyrażać się będzie w pierwszym roku w eksporcie kwotą 500—700 milionów

dolarów. Eksport gotowych produktów jest jednak uzależniony od otrzymania przez Niemcy zachodnie dostaw w formie surowców w ramach programu pomocy dla Europy. Ze strony Niemiec zachodnich ma być eksportowany przede wszystkim węgiel i złom, a poza tym metale, towary gotowe i tekstylia. Eksport węgla równać się będzie 120—200 milionom dolarów.

Produkcja aluminium, która objęta była dotąd zakazem władz sojusznicych, została znowu w Bizonii w ograniczonych rozmiarach podjęta. Nie wiadomo, czy zakaz produkcji buni, który ma być wprowadzony od 1. VII. br. będzie obowiązywał. Istnieje również niepewność co do dalszego utrzymania w życiu innych zakazów produkcji.

Umowa handlowa strefy sowieckiej z Polską. Pomiędzy strefą sowiecką

Niemiec a Polską została zawarta w Berlinie umowa handlowa, która przewiduje dla r. 1948 ogólny obrót handlowy w wysokości 56 milionów dolarów. Polska dostarczać będzie do strefy sowieckiej węgiel, koks, żelazo, benzol, naftalinę oraz duże ilości świeżych ryb. Ze strefy sowieckiej otrzymamy sole potasowe, drzewo, maszyny dla tkactwa, przyrządy precyzyjne, chemikalia, części zamienne, złom itd.

Zakłady Forda. Według oświadczenia Henry Forda jun. podczas jego obecności w Kolonii mają tamtejsze zakłady Forda zostać rozbudowane do rozmiarów, dorównujących największym zakładom Europy. Ich produkcja roczna wynosić ma 40 tysięcy wozów.

Kampania cukrownicza r. 1947 w Bizonii dała z 2,33 milionów ton buraków cukrowych 311.360 ton cukru. Na czele produkcji tej stoi dolna Saksonia z 1,3 miliona ton. Ze względu na długotrwałą suszę w roku zeszłym osiągnięto mimo zwiększonych obszarów plantacji mniejsze wyniki niż w roku poprzednim. Szacuje się brak cukru w Bizonii na około 100 tysięcy ton.

Obroty Bawarii ze Szwajcarią. Władze amerykańskie w Bawarii zezwoliły na zawarcie większej transakcji eksportowej z Szwajcarią. Ze strony Niemiec nastąpi eksport szlachetnych gatunków papieru, m. in. kart z widokami. Szwajcaria zapłaci w 25% za dostarczone towary celulozową.

Propaganda roślin oleistych. Ministerstwo Wyżywienia i Rolnictwa w Wirtembergii - Badenii wzywa rolników do zwiększonego zasiewu roślin oleistych dla złagodzenia braku tłuszczu. Gospodarstwa, które posiadają ziemi ornej 2—5 hektarów, mają w miarę możliwości obsiać roślinami oleistymi 2% obszaru, takie, które posiadają 5—10 ha — 3%, a ponad 10 ha —

co najmniej 4%. Istnieją jednak trudności w dostarczeniu potrzebnej ilości nasion.

Olej z orzechów ziemnych. Według sprawozdania amerykańskich władz wojskowych przybył pierwszy transport łuszczonej orzechów ziemnych z Północnej Karoliny do Bremen. W kwietniu dostarczone mają być dalsze transporty, a cała dostawa została zawarta na 24 tysiące ton. Należy wątpić, czy fabryki stref zachodnich będą w stanie wydobyc z orzechów 12 tys. ton oleju, jak przewidziano. Oznaczałoby to 50% wytłoczenia oleju, podczas gdy w praktyce można liczyć na 31% przeciętnie.

Obszar uprawy tytoniu powiększył się w Niemczech znacznie w r. 1947, przekraczając stan przedwojenny. Szczególnie duże wysiłki w tym kierunku zaznaczają się w strefie sowieckiej okupacji Niemiec. Przed wojną na terenach wchodzących w skład strefy sowieckiej uprawiano stosunkowo mało tytoniu. Po wojnie w r. 1946 — 3.400 ha, w r. 1947 już 6.900 ha, a na 1948 przewidziano 7.800 ha. W strefach zachodnich w r. 1946 ca 8.000 ha, a w r. 1947 i 1948 cyfra ta niewiele się zmieniła. Cały obszar uprawy tytoniu w Niemczech wynosił:

w roku 1938 =	13.400 ha
„ „ 1946 =	11.600 „
„ „ 1947 =	14.900 „

Mimo zwiększenia się obszaru uprawy w stosunku do okresu przedwojennego, zbiór tytoniu daleko jest mniejszy niż przed wojną. Podczas gdy wtedy zbierano z 1 ha do 25 q tytoniu, to w r. 1946 w strefie sowieckiej przeciętnie 10 q, a w r. 1947 — 11—12 q. W strefach zachodnich zaś przeciętnie 15 q. Przyczyny niskich zbiorów należy szukać w braku nawozów, wyjałowieniu ziemi i braku lepszych gatunków nasion. Z całego obszaru Niemiec, znajdującego się pod uprawą

tytoniu, przypada 46% na strefę sowiecką, a zbiór tej strefy wynosi 40%. Dzięki zwiększonej uprawie podwyższono znacznie przydziały tytoniu w strefie sowieckiej. Używa się go jako środka pobudzającego do wydajniejszej pracy. Strefa sowiecka dąży do samowystarczalności w dziedzinie produkcji tytoniu i uniezależnienia się pod tym względem od dostaw z południowo-zach. Niemiec.

Obok wódki stanowią tytoni w strefie wschodniej najważniejszą pozycję w dziale podatków konsumpcyjnych. W budżecie 1946—1947 dał podatek tytoniowy co najmniej 175 mil. mk. W r. 1947—1948 przyniesie 350 mil. mk., a na rok 1948—1949 przewiduje się ok. 600 mil. mk. Uprawa tytoniu daje więc poważne bardzo zyski.

Zadania Niemieckiej Komisji Gospodarczej. W myśl zarządzenia marsz. Sokołowskiego nastąpiła przebudowa „Niemieckiej Komisji Gospodarczej“ (Deutsche Wirtschaftskommission) w sowieckiej strefie okupacyjnej. Została ona dokonana dla podniesienia produkcji, sprawniejszego wykonania zobowiązań reparacyjnych i scentralizowania planowania. Według wydane go komunikatu nastąpi zwiększona odpowiedzialność narodu niemieckiego. Dotychczasowe centralne zarządy będą podlegały nowej komisji gospodarczej. Przewodniczącym wybrano dotychczasowego ministra gospodarki Brandenburgii Heinricha Rau. Niemiecka Komisja Gospodarcza dążyć ma do pokojowego rozwoju gospodarki, stać się wyrazem woli odbudowy kraju i służyć gospodarczemu i politycznemu zjednoczeniu Niemiec. Przebudowa organizacyjna i wybór przewodniczącego i zastępców wymagają jeszcze zatwierdzenia szefa sowieckiej misji wojskowej.

Udział Niemiec w odbudowie Europy. Według informacji ministerstwa spraw zagranicznych USA przeszło 25%

pomocy dla Europy w ramach planu Marshalla w pierwszym roku przeznaczona zostanie dla Niemiec zachodnich celem odbudowy stref amerykańskiej, brytyjskiej i francuskiej. Ze strony amerykańskiej podnosi się, że dla uzyskania w pełni odbudowy Europy potencjału przemysłowego Ruhrury uregulować należy przede wszystkim warunki polityczne i utworzyć przez to podstawy rozwoju gospodarczego.

Produkcja węgla. The Coal Control Group wypracowała dla górnictwa węgla kamiennego Niemiec długofalowy plan postępowania. Według niego ma w Bizonii do r. 1953 wydobyć dziennie równać się wydobyciu z r. 1938, czyli 450 tys. ton. Cyfra ta winna stanowić dla następnego dziesięciolecia poziom minimalny. Program z roku ubiegłego uległ więc redukcji, gdyż przewidywał 550 tys. ton. W marcu br. osiągnięto w Bizonii wydobyć dziennie przewyższające 300 tys. ton, a faktyczną zdolność wydobywczą kopalń określa się w danej chwili na 350 tys. ton. Koksownie wykazują dzienną produkcję 50 tys. ton i mają ją podnieść do 100 tys. ton, tzn. również do wysokości poziomu z r. 1938.

Produkcja węgla brunatnego ma również wzrosnąć do 85 mil. ton rocznie. W r. 1938 wynosiła 70 mil. ton. W styczniu rb. wydobyto 5,43 mil. ton węgla brunatnego, podczas gdy w r. 1938 przeciętnie miesięcznie 5,72 mil. ton. Różnica więc nie jest tak wielka, jak to ma miejsce przy węglu kamiennym.

Przypuszcza się, że długofalowa polityka węglowa pozwoli na wypełnienie Niemcom planu przemysłowego, który został im zakreślony, przyjmuje się przy tym, iż będą oni eksportowali 30% swej produkcji węglowej. Dla zrealizowania planu, licząc według poziomu cen z r. 1938, potrzebny jest dla górnictwa węgla kamiennego kapitał 2 miliardów mk. a dla węgla brunatnego 600 mil. mk. Obecnie górnictwo węglowe pracuje z wysokimi stratami,

które pokrywa się drogą subwencji. W tych warunkach wyczuwa się konieczność wprowadzenia poważnej wyżki cen na węgiel.

Wydobycie na robotnikodniówkę wynosiło pod ziemią w grudniu 1947 r. przeciętnie 1,20 ton, podczas gdy przed wojną 2,20 ton. Zwyżka nastąpić może dopiero wtedy, gdy w pełni zostanie rozwiązany problem wyżywienia. Według kół fachowych nie będzie można jednakże nawet w wypadku korzystnego uregulowania warunków aprowizacyjnych osiągnąć wyższego poziomu wydobywania na głowę niż 75% w stosunku do przedwojennego. Dopiero na dalszą metę można by liczyć się z osiągnięciem cyfr z r. 1938. Na razie konieczny jest wyższy przyływ pracowników, których obecnie brak 20 tysięcy. Problem większego zatrudnienia łączy się ściśle z potrzebą mieszkań i koniecznością budowy domów. Na cele powyższe potrzeba 1,3 miliardów mk. Dla osiągnięcia projektowanej wysokości wydobywania potrzeba też dla górnictwa węglowego maszyn i urządzeń technicznych. Wiąże się to ze zwiększonym zapotrzebowaniem na stal i problemem demontażu.

Bank centralny. Na podstawie zarządzenia amerykańskich i brytyjskich władz wojskowych powołany został do życia bank centralny dla połączonych stref gospodarczych pod nazwą „Bank Deutscher Länder“ z siedzibą w Frankfurcie n. Menem. Bank wyposażono w kapitał zakładowy w wysokości 100 milionów mk., których dostarczyć muszą wszystkie banki centralne krajów, i to w stosunku do posiadanych wkładów. Bank zarządzać będzie wpływami z eksportu stref połączonych, zajmować się transferem między poszczególnymi krajami i polityką dykontową. Prawo do emisji biletów bankowych zostanie mu udzielone specjalnym zarządzeniem władz wojskowych. Będąc bankiem banków centralnych stref połączonych, będzie on

utrzymywał kontakty handlowe również z bankami innych krajów oraz państw. Będzie kierował polityką podległych sobie instytucji finansowych, zajmował się sprzedażą i zakupem dewiz i metali szlachetnych, redyskontem weksli, udzielaniem pożyczek wekslowych i innych, handlem papierów wartościowych itp. Bank wykonywać może dla rady gospodarczej i jej administracji bezpłatnie różne czynności finansowe. Może im też zaliczkować pewne kwoty.

Politykę bankową ustala kuratorium, składające się z przewodniczącego, prezesa dyrekcji i prezesów centralnych banków krajowych. Sojusznica komisja bankowa spełnia z ramienia władz wojskowych funkcje kontrolne.

Wiosenne Targi Lipskie wykazują w rb. większe dostosowanie się do rzeczywistości, niż to było w roku ubiegłym. Według pobieżnych zestawień wykazuje dokonany na Targach obrót międzystrefowy oraz eksportowy ogółem 72 miliony m. Z sumy tej przypada 32 miliony mk. na eksport ze strefy sowieckiej, a 15 milionów mk. na eksport ze stref zachodnich. W handlu zaś międzystrefowym dokonano obrotu na 25 milionów mk. Kwoty te odnoszą się do sum, zatwierdzonych podczas Targów. Nie uwzględniono tu jednak obrotów kompensacyjnych i uszlachetniających, gdyż zostaną one zatwierdzone ostatecznie przez kompetentne władze dopiero po Targach. Poza tym zapoczątkowano jeszcze cały szereg transakcji eksportowych, szczególnie z Europą południową. Ostateczna cyfra obrotów będzie zatem o wiele wyższa. Według prowizorycznych obliczeń wziędło Targi około 190 tys. osób, w tym ze strefy sowieckiej 150 tys., amerykańskiej 15 tys., brytyjskiej 13.800, z francuskiej 3.300. Zagranicznych gości przybyło 3.725, przy czym największą ilość zwiedzających dostarczyła tu Holandia (740). Z Polski przybyło 111

gości. Największą atrakcją stanowił dział tekstylny i odzieżowy, w którym dokonano poważnych transakcji. Natomiast szkło, porcelana i ceramika wbrew dawnej tradycji nie wykazywały w eksporcie większych obrotów. Przemysł papierniczy cieszy się dużym popytem. Zapotrzebowanie zagranicy na wyroby artystyczne i złotnicze przedstawiało się wcale pokaźnie. Żywe zainteresowanie budziły artykuły drogeryjne i farmaceutyczne. Można było tam zauważyć różne nowości i w rezultacie okazało się, że zapotrzebowanie zagranicy na ten rodzaj produkcji niemieckiej nie osłabło. Drugim wielkim działem, który stanowił szczególnie duże zaciekawienie, są artykuły techniczne. Zagranica dokonała tu również szeregu większych zakupów. Szczególnie ciekawie przedstawiał się dział elektrotechniczny. Na polu technicznym zauważyć można było różne wynalazki, wynikające z postępu współczesnej nauki, głównie fizyki. Radio-technika odznaczała się szeregiem ulepszeń. Krótki ten i pobieżny przegląd niektórych ważniejszych działów reprezentowanych na Targach pozwala nam zauważyć dość dużą różnorodność.

W wielu wypadkach daje się jednak dotkliwie odczuć brak potrzebnych materiałów i surowców do produkcji różnych artykułów. Wysuwane jest pytanie, w jakich rozmiarach będą mogły być zrealizowane poczynione zamówienia.

Plan przemysłowy. Nowy plan przemysłowy dla Niemiec zachodnich zezwolił na produkcję 10,7 mil. ton stali rocznie dla Bizonii, nie przewiduje się przy tym bezpośredniego eksportu stali. Cyfra 10,7 mil. ton ma być osiągnięta do roku 1951. Dla roku bieżącego przewiduje się produkcję 6 mil. ton, a w r. 1949 winna ona osiągnąć 8 mil. ton. Wobec braku odpowiedniej ilości rud, a zwłaszcza trudności ich transportu kolejowego, przewiduje się duże dostawy z zagranicy drogą wodną.

Ruch komunikacyjny. Sowieckie władze okupacyjne zaostrzyły przepisy odnoszące się do ruchu komunikacyjnego między zachodnimi strefami okupacyjnymi Berlina a zachodnimi strefami okupacyjnymi Niemiec. Na skutek tych zarządzeń nastąpi ściślejsza kontrola wywozu z Berlina.

Michał Zakrzewski

ZYCIE KULTURALNE

Kontakty z zagranicą w dziedzinie kultury. W dniu 7 kwietnia przybyli do Moskwy na zaproszenie Związku Pisarzy Sowieckich pisarze niemieccy. Należą do nich m. in.: Wolfgang Harich, Wolfgang Langhoff, Bernard Kellermann, Anna Segehrs, Ginter Weisenborn i Stefan Hermlin. Goście zwiedzili stolicę Związku Radzieckiego oprowadzeni przez przedstawicieli literatów sowieckich, m. in. Gorbatowa, Simonowa i Fedina. Następnego dnia pisarze zwiedzili jeden z ośrodków dziecięcych, galerię Tretiakowa, a wieczorem byli na przedstawieniu sztuki Czechowa „Wiśniowy Sad”. Program pobytu pi-

sarzy niemieckich w Moskwie obejmował odwiedziny rozmaitych szkół, uniwersytetu, instytucji społecznych wspólnie z pisarzami sowieckimi oraz wieczory autorskie w klubie literackim. Kilka dni mieli oni spędzić w Leningradzie.

Pod koniec maja br. urządza „Francuska wspólnota pracy w południowej Bawarii” w Norymberdze niemiecko-francuski tydzień kulturalny. Program przewiduje 11 premier teatralnych, występy artystów paryskich, seansy wielu najlepszych filmów francuskich, koncerty znanych dyrygentów i rozmaite wystawy. Referat wybitnych naukow-